

Нєдов Р.С.

ад'юнкт Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

**ЩОДО НЕОБХІДНОСТІ ВИВЧЕННЯ ПИТАНЬ ВИЯВЛЕННЯ
ТА РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ, ПОВ'ЯЗАНИХ З ПОРУШЕННЯМ
ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ З ВИКОРИСТАННЯМ
МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ**

Відповідно до Конституції України, що гарантує кожному громадянину свободу художньої, наукової та технічної творчості, наша незалежна держава послідовно створює свої власні механізми захисту прав інтелектуальної власності, авторських прав, моральних та матеріальних інтересів, які виникають у зв'язку з реалізацією цих прав. Сьогодні в Україні вже діє 31 закон 25 підзаконних актів і понад 50 відомчих нормативно правових актів у сфері охорони інтелектуальної власності.

З метою надійного захисту прав інтелектуальної власності в державі створено систему органів регулювання сфери інтелектуальної власності, з представництвом у кожній з гілок влади.

На рівні стрімкого розвитку ринку інтелектуальної власності в Україні все більше явним стають і негативні явища, які разом з ним розвиваються, такі як незаконне відтворення, поширення й використання продуктів інтелектуальної творчої діяльності (так зване «піратство») через мережу Інтернет. Цілі та завдання нового етапу розвитку України який проходить в умовах зростання значущості інноваційної сфери діяльності, підвищення ролі інтелектуального капіталу, інформаційних технологій, потребує створення та реалізації відповідної довгострокової стратегії, яка має забезпечити міцне підґрунтя України як високорозвиненої держави, конкурентоспроможної до інтегрування у світовий економічний процес. Україна зможе посісти належне місце у Європі та світі за умови опанування інноваційного шляху розвитку, створення належних організаційних і правових умов, щодо охорони комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності.

Згідно звіту Торговельного представника США, у 2012 році Україна була п'ятою у світі за кількістю з'єднань комп'ютерів, що беруть участь у незаконному обміні файлами у відкритих мережах. Крім того, хостинг багатьох відомих сайтів, які порушують права ІВ, знаходиться в Україні, і стосовно них вживається мало правозастосовних заходів. Наприклад, у 2012 році українськими правоохоронними органами був закритий один із найбільших у світі сайтів з піратськими фільмами. Було вилучено понад 200 серверів і 6000 терабайт даних. Крім того, в 2013 році Торговельним представником США Україні був присвоєний статус «пріоритетної іноземної країни», «з огляду на серйозне погіршення ситуації із правозастосуванням у сфері використання

піратського програмного забезпечення органами влади та в сфері піратства в мережі Інтернет, а також через незабезпечення справедливого і рівного доступу до ринку шляхом надання повноважень організаціям колективного управління авторськими правами і управління їхньою діяльністю». Статус «пріоритетної іноземної країни» надається країнам, які допускають найбільш кричущі порушення у сфері інтелектуальної власності, недоліки в нормативно-правових актах і практиці, що мають значні негативні наслідки для відповідної продукції США, країнам, не схильним до проведення переговорів на засадах довіри для забезпечення належної і ефективної охорони прав інтелектуальної власності.

З аналізу таких даних можна зробити висновок, наскільки перспективним є для української економіки є розвиток та належний захист прав інтелектуальної власності. Одним із шляхів вирішення цієї проблеми є удосконалення виявлення та розслідування органами Національної поліції злочинів, пов'язаних з порушенням прав інтелектуальної власності з використанням мережі Інтернет.

В Україні до проблем протидії злочинам, пов'язаним з порушенням прав інтелектуальної власності, у своїх дисертаційних дослідженнях зверталися С.Г. Гордієнко «Теорія і практика контррозвідувальної діяльності служби безпеки із захисту інтелектуальної власності в Україні в сучасних умовах» (2009 р.), Р.П. Томма «Правові та організаційно-тактичні основи протидії підрозділами ДСБЕЗ МВС України злочинам, що порушують права інтелектуальної власності» (2008 р.), О.Б. Єліферов «Основи виявлення та розслідування злочинів, пов'язаних з порушенням авторських прав на аудіовізуальні твори» (2009 р.), Д.К. Антонов «Діяльність підрозділів ДСБЕЗ з протидії кримінальним правопорушенням у сфері авторського і суміжних прав» (2012 р.), В.А. Сандул «Оперативно-розшукова протидія злочинам у сфері інтелектуальної власності» (2013 р.).

Водночас у більшості сучасних наукових праць окреслена тема висвітлюється лише фрагментарно, хоча вона має важливе наукове і практичне значення. Саме тому вивчення особливостей виявлення та розслідування органами Національної поліції злочинів, пов'язаних з порушенням прав інтелектуальної власності з використанням мережі Інтернет видається актуальним, необхідним і своєчасним.

З огляду на викладене, вважається за доцільне проведення дослідження на тему «Організація і тактика виявлення та розслідування злочинів, пов'язаних з порушенням прав інтелектуальної власності з використанням мережі Інтернет».

Вказана тема дослідження відповідає положенням Переліку пріоритетних напрямів наукового забезпечення діяльності ОВС України на період 2015-2019 років (затверджено наказом МВС України від 16 березня 2015 року №275), основним напрямом наукових досліджень Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ й тематиці наукових досліджень

кафедри оперативно-розшукової діяльності та спеціальної техніки.

Метою дослідження пропонується визначити розробку та наукове обґрунтування сучасних теоретико-правових і організаційно тактичних основ забезпечення організації виявлення та розслідування злочинів, пов'язаних з порушенням прав інтелектуальної власності з використанням мережі Інтернет. Для досягнення мети на вирішення ставляться такі головні теоретичні та прикладні задачі:

- на підставі узагальнення існуючих наукових праць з даної проблематики визначити теоретичні проблеми та надати рекомендації щодо їх вирішення;
- з урахуванням сучасного рівня розвитку наукового знання у сфері оперативно-розшукової діяльності та інших наук кримінально-правового циклу надати комплексну характеристику злочинів, пов'язаних з порушенням прав інтелектуальної власності з використанням мережі Інтернет;
- розробити пропозиції, спрямовані на удосконалення правової основи виявлення та розслідування органами внутрішніх справ злочинів, пов'язаних з порушенням прав інтелектуальної власності з використанням мережі Інтернет;
- розробити пропозиції, спрямовані на удосконалення тактичних засад виявлення оперативними підрозділами ОВС злочинів, пов'язаних з порушенням прав інтелектуальної власності з використанням мережі Інтернет;
- узагальнити існуючий досвід агентурно-оперативної роботи та визначити місце конфідентів у системі виявлення злочинів, пов'язаних з порушенням прав інтелектуальної власності з використанням мережі Інтернет;
- визначити проблеми використання оперативного пошуку (пошукової роботи) під час виявлення злочинів, пов'язаних з порушенням прав інтелектуальної власності з використанням мережі Інтернет;
- розробити алгоритм дій слідчого під час виникнення типових слідчих ситуацій при розслідуванні злочинів, пов'язаних з порушенням прав інтелектуальної власності з використанням мережі Інтернет;
- надати пропозиції щодо удосконалення організаційно-тактичних засад проведення слідчих (розшукових) дій під час досудового розслідування кримінального провадження по злочинах, пов'язаних з порушенням прав інтелектуальної власності з використанням мережі Інтернет;
- надати пропозиції щодо формування ефективної моделі та удосконалення взаємодії слідчих та оперативних підрозділів ОВС під час розслідування злочинів, пов'язаних з порушенням прав інтелектуальної власності з використанням мережі Інтернет.

Виходячи з зазначеного, вважається за доцільне у межах дослідження вивчити наступні питання:

1. Стан наукової розробки проблем протидії злочинів, пов'язаних з порушенням прав інтелектуальної власності з використанням мережі Інтернет.
2. Характеристика злочинів, пов'язаних з порушенням прав інтелектуальної власності з використанням мережі Інтернет.

льної власності з використанням мережі Інтернет.

3. Правове регулювання виявлення та розслідування злочинів, пов'язаних з порушенням прав інтелектуальної власності з використанням мережі Інтернет.

4. Організація оперативного обслуговування сфери інтелектуальної власності оперативними підрозділами кіберполіції.

5. Використання негласних позаштатних працівників органів внутрішніх справ під час виявлення злочинів, пов'язаних з порушенням прав інтелектуальної власності з використанням мережі Інтернет;

6. Тактика оперативного пошуку ознак злочинів, пов'язаних з порушенням прав інтелектуальної власності з використанням мережі Інтернет.

7. Типові слідчі ситуації при розслідуванні злочинів, пов'язаних з порушенням прав інтелектуальної власності з використанням мережі Інтернет.

8. Організація та тактика проведення окремих слідчих (розшукових) дій під час досудового розслідування кримінального провадження по злочинах, пов'язаних з порушенням прав інтелектуальної власності з використанням мережі Інтернет.

9. Організація взаємодії слідчих та оперативних підрозділів Національної поліції під час розслідування злочинів, пов'язаних з порушенням прав інтелектуальної власності з використанням мережі Інтернет.

Птушкін Д.А.

здобувач кафедри криміналістики,
судової медицини та психіатрії
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ТИПОВІ ОЗНАКИ ОСІБ, ЯКІ ВЧИНЯЮТЬ ШАХРАЙСТВА У СФЕРІ ОБІГУ НЕРУХОМОГО МАЙНА ГРОМАДЯН

У зв'язку зі змінами, що відбуваються в нашому суспільстві, у динаміці злочинності, у тому числі й на ринку житла, відзначається істотне зростання шахрайських посягань. При цьому, професіоналізм і освіченість осіб, які вчиняють злочини у зазначеній сфері, постійно зростають, оскільки вони адаптуються до нових умов. Особа шахрая становить особливий інтерес у зв'язку з особливостями механізму скоєння даного виду злочину.

Криміналістичний аспект вивчення особи злочинця передбачає встановлення таких даних про нього, що мають безпосереднє значення для вибору напряму розслідування, прийняття рішення щодо необхідності провадження слідчих (розшукових) дій та оперативно-розшукових заходів та обрання тактики їх проведення, враховуючи специфіку розслідуваного злочину.